

INDEX
RERUM ET VERBORUM
NOTABILIUM

quæ in hoc cursu philosophico continentur.

—
Prior numerus tomum, posterior paginam designat.
—

A

ABSENTIA.

Absentia quæ requiritur ad notitiam abstractivam intelligitur de absentia non intentionaliter, sed physice sumpta: idem dicendum est de presentia in intuitione. I—631

ABSTRACTIO.

Abstractio a materia triplex scilicet a materia singulari, sensibili, intelligibili. I—726
Abstractio illa explicatur a qua sumitur unitas saltem generica scientiarum. I—729
Abstractio sive immaterialitas non quomodocumque, sed certo modo spectata constituit intelligibilitatem objecti, et eandem vel diversam illius objecti rationem. I—732
Abstractio alia totalis, alia formalis quid sit utraque. I—728
Ex formali et non ex totali abstractione sumitur ratio seibilitatis. I—734
Abstractio intellectus quomodo fiat. I—419
Abstractio dividitur in negativam et positivam. I—276

ABSTRACTIVUS.

Abstractivam notitiam implicat reperiri in sensu exteriori, sive de re absente. I—643

ABSTRACTUS.

Abstractum respectu concreti abstrahit formaliter non totaliter. I—287
Abstracta substantialia sunt genera et species. I—332
Abstracta significantur per modum partis et non predicantur de concretis. I—287

ABSUM.

Absens physice non potest a quocumque sensu externo cognosci. II—331

ACCIDENS.

Accidens est quod adest vel abest sine subiecti corruptione, et quomodo hoc intelligatur. I—391
Accidens constituitur in esse quinti predicabilis per ordinem ad subiecta quæ denominat accidentaliter. I—394
Accidentis ut quinti predicabilis universalitas non tollitur per destructionem existentia subiecti. I—397
Accidentis definitiones a Porphyrio tradita enodantur. I—389
Accidentia quando definiuntur per subiectum dicuntur definiri per additionem. I—302
Accidens cum subiecto in quo recipitur facit compositionem per accidens. I—298

- Accidens in concreto dupliciter potest de alio quo prædicari. I — 300
 Accidentia si in concreto prædicantur, aliquando talis prædicatio est essentialis, aliquando accidentalis. I — 300
 Accidentalia prædicata ut act u exerceant prædicationem affirmativam requirunt tanquam conditionem existentiam subjecti. I — 397
 Accidens sive completum sive incompletum est analogum ad novam genera. I — 438
 Accidentia non semper sequuntur ex principiiis formalibus nature, sed quedam ad principia individuantia, et materialia. I — 394
 Accidens non habet esse per se, nec est principium per se essendi, nec immediatum. II — 224
 Accidens non est nobiliss substantia nec in ratione nec productivi, aut activitatis. II — 223
 Accidens non est totale principium efficiendi substantias. II — 225
 Accidens aliquod superadditum requiritur, ut forma substantialis sit proximum, et immediatum principium operandi respectu cuiusque operationis etiam substantias. II — 223
 Accidens existens in ipso agente non est proprie instrumentum, sed virtus operantia. II — 227
 Accidentia sive passiones physice quomodo resolvantur in substantiam. II — 48
 Accidentia supernaturalia educuntur de potentia obedientiali subjecti. II — 81
 Accidentia artificialia, et intentionalia simpliciter educuntur de potentia subjecti. II — 84
 Accidens quod fuit in corrupto nequit manere in genito. II — 540
 Accidentia supponunt formam sicut vegetativum, sensitivum, et a forma dimanant. II — 540
 Accidentia possunt denominare subjecta vel totum vel secundum partem et quantum. III — 32
 Accidentia nullo modo in materia prima, sed semper in composito subjectari necesse est. III — 35
 Accidens disponens non necessario ex subjecto quod disponit. III — 44
 Accidens per separationem a subjecto quod acquirit. III — 46
 Accidenti separato non superadditur modus novus positivus. III — 43
 Accidentis conservatio in subjecto et extra illud utrum sit distincta. III — 47
 Accidentia solo numero distincta nequeunt esse in eodem subjecto. III — 70
 Accidentia individuantur a subjectis. III — 68
 Accidentia solo numero distincta quare non simul, bene tamen non successive possint esse in eodem subjecto. III — 72
- Accidentium multiplicatio quare non æque bene desumatur a termino quam a subjecto. III — 73
 Accidens spirituale non est eminenter corporeum. III — 493
- ACTIO.
- Actionis ratio formalis investigatur. I — 344
 Actio quomodo accidens esse posset ut procedat ab agente. I — 344
 Actio creativa non est de prædicamento actionis. I — 346
 Actioni sumptæ pro forma variæ definitiones assignantur. II — 269
 Actio et passio sunt prædicamenta primo diversa. II — 264
 Actio et passio non terminant per se motum. II — 343
 Actio immanens non est actio vere physica. II — 272
 Actio immanens non est pure de prædicamento actionis. II — 272
 Actio immanens neque infert passionem, neque ponit in alio subjecto distinctum numero accidens. II — 276
 Actio immanens est ultimus actus qui intenditur ab operante. II — 249
 Actionis natura essentialiter ordinata est ad terminum. II — 270
 Actio immanens quod quandoque productum est terminum unde proveniat. II — 272
 Actio licet subjective sit in agente non mutat ipsum agens tanquam motus, sed tanquam actualitas. II — 268
 Actio sine motu dari potest. II — 265
 Actio specificatur et a principio et a termino. II — 270
 Actio sine productione novæ entitatis in termino salvatur in transubstantiatione. II — 270
 Actio secundum quam connotationem sit causalitas efficientis. II — 234
 Actio transiens est in agente et passio sicut virtus moralis moderans passiones est in voluntate inchoative, et in appetitu eliciente terminative. II — 273
 Actio secundum quod est prædicamentum dicitur aliquid finens. II — 237
 Actio transiens non petit subjectum emanationis, sed inhesionis. II — 274
 Actio ponit aliquid intrinsecum in agente, et non solum extrinsecum denominat ipsum. II — 276
 Actio et passio non respiciunt motum tanquam genus, et gradum sibi essentialem, sed sunt conditiones intrinsecæ ipsius motus, ipsique subjecto convenientes. II — 263
 Actio non est formaliter causalitas agentis. II — 236
 Actio ut causalitas efficientis formalitate cau-

- sandi est aliquid absolutum, et de prædicamento actionis. II — 235
 Actio transiens non dicitur perficere ipsum agens sed passum. II — 273
 Actio est actus secundus agentis. II — 269
 Actionis duplex genus assignatur. II — 270
 Actio qualiscunque qualem terminum debeat habere. II — 404
 Actiones aliquæ quomodo dicantur naturales. II — 450
 Actiones sunt suppositorum, et quomodo hoc intelligatur. II — 409
 Actionum Dei et creaturarum diversitas. II — 269
 Actio creativa et educativa quomodo distinguantur. II — 271
 Actio eadem simul educi, et creari aliquid non potest. II — 271
 Actio et generatio quæ est accidens specificatur a termino qui est substantia. II — 225
 Actio emanans quomodo in re duplicem formalitatem importet. II — 275
 Actio effecta identificatur cum motu, sed non actio efficiens. II — 277
 Actionem formæ accidentalitatis dependere ab actione formæ substantialitatis quomodo intelligatur. II — 231
 Actio et passio conveniunt in substantia motus et differunt secundum diversas habitudines. II — 264
 Actio et passio non distinguuntur sola distinctione rationis, sed distinctione modalitatis, seu formalitatis, tam inter se quam a motu. II — 264
 Actio ut est conditio identificata cum motu solum est in passo. II — 277
 Actio una potest procedere a duobus agentibus sibi subordinatis, et diversi ordinis sequentibus. II — 414
 Actio una quomodo possit procedere a principio duplici explicatur. II — 414
 Actiones peccaminosæ quomodo participantur a Deo. II — 416
 Actio instrumenti ex parte subjecti potest elevari ut operetur transubstantiationem. II — 450
 Actio ut prævia instrumenti non requirit realiter distinctum effectum ab effectu agentis principalis. II — 449
 Actio debet esse eadem si effectus debeat esse. III — 407
 Actio reflexa quare intendat qualitatem, et non item antiperistasis. II — 630
 Actio Dei qua produxit Adamum quomodo maneat et jam transierit. III — 410
 Actio productiva rei permanentis, et productiva rei successivæ, licet utraque continueatur in potentia Dei implicat illam produci, et hanc non. III — 411
 Actiones vitales quomodo possint a Deo re-
- producti. III — 411
 Actio instantanea non potest a Deo repro-
- duci. III — 412
 Actio an semper petat terminum productionis. III — 355
- ACTUALITAS.
- Actualitas est perfectio entis. II — 233
- ACTUS.
- Actus intelligendi sive ipsa intellectio non est signum formale. I — 623
 Actus intelligendi unit obiectum potentia unione non representativa, sed operativa. I — 623
 Actus unius non est operativus alterius actus, quando hoc fit verum, et quando non. I — 669
 Actus unitas numerica non tantum desumitur ex unitate subjecti, quod tamen habitui convenit, sed etiam adhuc aliunde. I — 740
 Actus intellectivus comparativus quomodo ad primam operationem intellectus pertinet. I — 276
 Actum intellectum esse praxim repugnat, ad solam veritatem ordinatur, ibique sistit. I — 206
 Actus omnes non generant habitum nisi novam rationem formalem, et motivam importent. I — 215
 Actus duo officia assignantur. II — 269
 Actus intellectus pendet a virtute intellectiva efficienter a presentia objecti formaliter. II — 252
 Actus immanens non fit cum transitu de potentia ad actum circa obiectum cognitum nisi quandoque per accidens. II — 264
 Actus qui a fine causari possunt quidam pertinent ad ordinem intentionis, quidam ad ordinem executionis. II — 253
 Actus immanens ratio non consistit in productione speciei expressæ. II — 264
 Actus immanentes quomodo respectu potentie se habeant. II — 273
 Actus immanentes versantur circa obiectum, quando actu habent illud. II — 264
 Actus immanentes virtualiter sunt actiones, licet formaliter sint qualitates. II — 273
 Actus entitativus et formalis quid sint. II — 49
 Actus entitativus a materia prima rejicitur. II — 51
 Actus primus causandi materialiter in quibus reperitur. II — 497
 Actum et potentiam esse in eodem ordine quomodo intelligatur. II — 498
 Actus immanens licet recipiatur in agente,

- non ideo tamen est movens idem, et motum. II — 618
 Actus potest dupliciter sumi. III — 492
 Actus secundus utrum sit perfectior actu primo, et an sit finis operantis. III — 485
 Actus tam transeuntes, quam immanentes specificantur ab objectis. III — 243
 Ab ipsis actibus immediate specificantur potentia et habitus. III — 243
 Actus sunt posteriores potentia in existendo seu in exercitio, priores autem in intentione et per modum finis. III — 245
- ÆQUIPOLLENTIA.**
- Æquipollentia propositionum quid sit. I — 38
 Fit tribus modis. I — 38
 De sub contrariis non dantur æquipollentiae. I — 39
- ÆQUIVOCATIO.**
- Æquivocatio non datur in conceptu mentis ultimo sicut in voce. I — 404
- ÆQUIVOCUS.**
- Æquivocorum definitio. I — 55
 Dividitur æquivocum in æquivocum a casu et a consilio. I — 55
 Æquivocorum definitio explicatur. I — 403
 Æquivocum nomen simpliciter est dicendum unum. I — 404
- ÆR.**
- Ær dividitur in tres regiones, earumque natura explicatur. III — 131
 Aeris varii colores unde et quomodo causentur. III — 146
- ÆSTIMATIVUS.**
- Æstimativa in homine non distinguitur a cogitativa. III — 414
- AGGENERATIO.**
- Aggeneratio fit per modum motus in minores ac minores partes, non autem prima generatio. II — 146
 Aggenerationis definitio ponitur. III — 4
 Aggeneratio non postulat partem determinatam. III — 22
- AGO.**
- Agens non operatur, nisi ut determinatum ad aliquid. II — 247
 Agens propter finem finalizato ab ipso fine non ut effectus, sed ut subjectum motum a fine. II — 254
 Agere nihil aliud est quam communicare illud, per quod agens est in actu. II — 269
 Agentia remota a passo prius agunt in propinquum quam remotum et distans. II — 384
 Agens et patiens in actibus immanentibus non sunt idem. II — 383
 Agens, forma et finis quomodo diversimode sint principia actionis. II — 271
 Agens quocumque requirit approximationem ad passum. II — 384
 Agens non potest agere in plano sibi simile. II — 622
 Agens potest esse in simile passo in specie, non autem in omnibus aliis. II — 623
 Agens eo quod agit formaliter superius est. II — 633
 Agens minus activum potest agere in magis activum debilitatum ejus virtutem. II — 633
 Agens requirit determinatam virtutem supra passum. II — 677
- ALCHIMISTA.**
- Alchimistæ non faciunt verum aurum. II — 464
- ALIMENTUM.**
- Alimentum deservit et potentia nutritiva, et augmentativa, et generativa, sed diversimode. III — 41
 Alimentum varias subit mutationes ante nutritionem. III — 41
 Alimentum quomodo desinat ultimo. III — 23
- ALTERATIO.**
- Alterationis variae acceptiones recensentur. II — 574
 Alteratio stricte sumpta definitur. II — 574
 Alterationis stricte sumptae species explicantur. II — 575
 Alteratio physica per se primo tantum datur ad tertiam speciem qualitatis. II — 577
 Alteratio in ratione motus est unus includens duas mutationes. II — 581
 Alteratio est motus continuus prout opponitur discreto et quomodo. II — 583

- Alterationis ratione subjecti indivisibilia explicantur. II — 586
 Alterationis ratione motus indivisibilia. II — 586
 Alteratio continua quomodo habeat unum terminum. II — 588
 Alteratio licet duret per annum non faceret infinitam. II — 588
 Alteratio incipit per ultimum non esse. II — 389
- AMICABILIS.**
- Amicabilia ad alterum oriuntur ex amicabilibus ad se, quomodo hoc sit intelligendum. III — 251
- AMO.**
- Amatum esse in objecto ad extra est denominatio extrinseca, non vero in ipso effectu interiori. II — 252
- AMOR.**
- Amor amicitia quid. II — 244
 Amor actualis ut pendet ab objecto fundat duplicem habitudinem specificationis scilicet, et finalizationis. II — 249
 Amor passivus prout est causalitas finis est passio seu spiratio appetibilis in appetitu. II — 252
 Amor secundum diversas considerationes est causalitas et effectus finis. II — 251
 Amore et gratia finis esse est esse finalizationem. II — 255
 Amor est actus immanens receptus passive in voluntate, postquam ab illa elicitur non est causalitas finis sed effectus. II — 251
 Amor ut passivus est ab appetibili, non est a fine ut causatus sed ut causalitas. II — 256
- AN.**
- An est, et quid semper in scientia supponitur de objecto illius scientiae. II — 663
 Per questionem an est quid intelligitur. II — 663
- ANALOGIA.**
- Analogia quid proprie significet. I — 407
 Analogia proportionalitatis divisio. I — 490
 Analogia quid sit et quotplex sit. I — 407
 Analogia inter Deum et creaturas qualis. I — 413
- Nonne omne prius et posterius infert analogiam veram, sed prius et posterius in participando rationem superiorem facit analogiam. I — 439
- ANALOGUS.**
- Analogue quid sit. I — 5
 Analogue per se sumptum pro famosiore significato. I — 5
 Analogis vel æquivocis talia sunt subjecta qualia permittuntur a suis prædicatis. I — 5
 Analogue proportionalitatis definitur. II — 400
 Analogue si habent unum conceptum reducuntur ad universale, secus si tali unitate conceptus careant. I — 291
 Analogue proportionalitatis propriae possunt habere conceptum unum respectu omnium analogorum inadæquatum, et imperfectum, nec præcedentem ab inferioribus per aliquid quod in potentia illa includat, et actu excludat, sed per aliquid quod actu non explicet, actu autem includat seu implicet. I — 291
 Analogue proportionalitatis definiuntur. I — 400
 Analogue attributionis requirunt ut ratio importata intrinsece reperitur in principali analogato, in aliis vero per extrinsecam denominationem. I — 412
 Analogue seu attributionis, seu metaphisica non habent conceptum communem neque objectivum neque formalem. I — 416
 Analogorum conditiones ponuntur et explicantur. I — 409
 Analogorum regulæ explicantur. I — 406
- ANGELUS.**
- Angelo, si perfecte et adæquate cognoscatur, repugnat aptitudo essendi in multis. I — 261
 Angelorum species non possunt representare futura in se ipsis, sed prout continentur in causis. I — 645
 Angelus cessante movere, motus circularis cœli desinet. II — 472
 Angelus non potest nisi in determinato instanti produci. II — 288
 Angelus videbat humanitatem Christi existere, et quomodo. II — 432
 Angeli si producerentur ab æterno extra omne tempus deberent creari. II — 288
 Angeli nec motu substantiali nec accidentaliter mobiles sunt physice. II — 18
- ANIMA.**
- Anima rationalis non educitur materiae potentia. II — 77

- Anima rationalis qualiter immutetur per unionem in se receptam. II — 403
- Anima rationalis qualem subsistentiam habeat. II — 430
- Anima rationalis prout esse in corpore est natura. II — 438
- Anima rationalis quomodo dependeat a corpore, et quomodo operationes ejus sint naturales. II — 438
- Anima rationalis quomodo uniri possit diversis partibus materiae. III — 3
- Anima est virtualiter multiplex. III — 3
- Anima quid sit. III — 479
- Anima est actus primus corporis physici organici potentiam vitam habentis. III — 479
- Duplicem Animae definitionem affert Aristoteles. III — 479
- Anima cur definiatur per actum primum. III — 480
- Anima per actum primum a partibus organici distinguitur. III — 480
- Anima est actus corporis. III — 480
- Anima est actus perfectissimus in genere viventis. III — 484
- Anima unde non possit esse actus primus. III — 484
- Anima non est ipsum temperamentum qualitatum seu humorum. III — 485
- Anima separabilis est ab omni actu secundo divisive, non ab omnibus collectivae. III — 485
- Anima dicitur actus corporis duplici ratione. III — 486
- Anima non est forma accidentalis etiam secundum gradum Animae. III — 486
- Secunda Animae definitio an recte sit tradita, et an sint istae definitiones essentialis. III — 487
- Quomodo prior Animae definitio demonstratur per posteriorem. III — 490
- Secunda differt a prima. III — 490
- Anima non est motor corporis ut *quod*, sed ut *quo*. III — 203
- Animae tres dicuntur: Anima vegetativa, sensitiva et intellectiva. III — 204
- An animae prima divisio in vegetativam, sensitivam et intellectivam recta sit, et unde colligatur. III — 204
- Utrumque aliqua Animae sint divisibiles, aliae indivisibiles. III — 215
- Animae potentiae sive sensitivae, sive intellectivae, sive vegetativae, realiter ab ipsa substantia Animae distinguuntur. III — 216
- Anima intellectiva quomodo attingatur a generatione cum per illam non producat. III — 204
- Animae divisio assignatur. III — 204
- Illa divisio Animae est univoca. III — 209
- Animarum genera aliunde desumuntur, et aliunde gradus sui modi viventium. III — 206
- Anima intellectiva continet gradum vegetativum formaliter eminenter, sicut et sensitivum. III — 210
- Anima intellectiva etiam perfectiorum animalium est tota in toto et tota in qualibet parte. III — 222
- Quomodo per accidens intrinsece sit in loco. III — 223
- Animalia imperfecta si dividantur in partibus divisio resultant diverse Animae. III — 225
- Anima definitio duplex assignatur. III — 479
- Explicantur particulae prioris definitionis. III — 479
- Explicantur particulae definitionis secundae. III — 487
- Ultraque definitio est essentialis. III — 489
- Quomodo istae definitiones inter se differant. III — 490
- Prior definitio demonstratur per posteriorem. III — 490
- Anima cur dicatur actus corporis, et non materiae prima. III — 486
- Animam rationalem esse formam hominis est de fide. III — 493
- Eadem in quantum rationalis vere est Anima. III — 493
- Animae vegetativae triplicem assignat operationem S. Thomas. III — 248
- Animae vegetativae definitio. III — 249
- Anima intellectiva est immortalis. III — 427
- Anima separata quomodo cognoscat singularia corporea. III — 477

ANNIHILATIO.

- Annihilatio solius formae, non est vera annihilatio. II — 558

ANNIHILATIO.

- Annihilare soli Deo convenit, ita ut ne quidem creaturae convenire possit instrumentaliter. II — 559

ANTIPERISTASIS.

- Antiperistasis quid sit, et dari est experientia certum. II — 619
- Antiperistasis duplex causa una per se, alia per accidens assignatur. II — 620

APPARITIO.

- Apparitiones quae possunt fieri in Eucharistia, v. g. quando apparet puer aut caro, et quomodo fiant. I — 648

APPELLATIO.

- Appellationis definitio. I — 32
- Rejicitur appellationis definitio tradita ab aliquibus recentioribus. I — 455
- Est duplex realis et rationis. I — 33
- Duae appellationis realis regulae, totidem et appellationis rationis. I — 32
- Appellatio variata non valet consequentia, tam in appellatione reali quam rationis. I — 34

APPETITUS.

- Appetitus est conditio requisita materiae primae, et variae ipsius acceptiones referuntur. II — 66
- Appetitus quomodo moveatur ab appetibili. II — 249
- Appetitus diversitas assignatur. II — 247
- Appetitus seu amor actualis a duplici principio pendet. II — 249

APPREHENSIO.

- Apprehensio in finali ratione, non solum est conditio requisita per modum applicationis, sed etiam per modum existentiae. II — 243
- Apprehensio non potest esse formalis ratio determinativa boni, et appetibilis in ipsa linea appetibilis. II — 243
- Apprehensio formalis ex parte subjecti se tenens non facit specificitive differre potentias. II — 245

APTITUDO.

- Aptitudo indifferens potest sumi positive, vel potest sumi fundamentaliter pro non repugnantia. I — 258
- Aptitudo ista vel non repugnantia invenitur tantum in natura abstracta per intellectum. I — 259

AQUA.

- Aqua subterranea quare in hieme calidior quam in aestate. II — 619
- Aqua in prunas vel calcem injecta calor intenditur, et a quo. II — 621
- Aqua attenuatur in vapores qui tamen substantialiter sunt aqua. III — 98

- Aquarum sapor, color, frigus, aliaque proprietates, et accidentia examinantur. II — 469
- Aqua calida a quo ad pristinam redeuntur frigiditatem. III — 43
- Aqua calefacta quomodo se reducat ad formam connaturalem. III — 226

ARGUMENTATIO.

- Argumentatio est oratio in qua uno dato aliud sequitur. I — 45
- Quatuor sunt argumentationis species, scilicet syllogismus, enthymema, inductio, exemplum. I — 45
- Argumentatio ex parte notae illationis alia est rationis, alia conditionalis, alia causalis. I — 46
- Earum descriptiones. I — 46
- Ad veritatem rationalis argumentationis requiritur, quod antecedens et consequens sint vera, ad honestatem vero consequentiae etiam ex falso potest sequi verum. I — 46
- Ad conditionalis et causalis veritatem quid requiratur. I — 46
- Argumentatio ex parte qualitatis consequentiae dividitur in bonam et malam. I — 46
- Consequentia bona et mala quid sit. I — 46
- Differentia inter consequentiam bonam et malam est essentialis. I — 170
- Ex falso potest sequi verum, non vero ex falso, et quomodo id fiat. I — 172

ARITHMETICA.

- Arithmeticae objectum aliquid rationis Logicae vero reale poni mirabile est. I — 477

ARS.

- Ars aliqua ponitur in quadam parte speculativa Animae. I — 209
- Artes liberales dicuntur similitudinariae ex parte materiae non ex parte rationis dirigentis. I — 192
- Artes quomodo sint de singularibus, et contingentibus. I — 192
- Ars nullo modo est principium motus ejus in quo est. II — 162
- Ars est principium motus extrinsecum. II — 462
- Ars potest etiam esse principium motus quoad modum. II — 462
- Ars non potest efficere opera naturae, sed tantum applicare activa passivis. II — 463

- ASSENSUS.
Utrum possit contingere in aliquo casu quod intellectus habito assensu prae-
sarium non producat assensum formalem
conclusionis. I — 673
- ASSENTIOR.
Assentiri formaliter principiis et virtualiter
conclusioni illa coincidunt. I — 671
- ASSIMILATIO.
Assimilatio ad rem extra etiam in simpliciter
apprehensione invenitur. I — 17
- AUDITIVUS.
Auditivae potentiae subjectum seu organum
assignatur. III — 308
Auditivae potentiae triplex est medium.
III — 308
- AUGMENTATIO.
Augmentationis definitio traditur. III — 5
Augmentatio terminata per verum motum ad
quantitatem est distincta a nutritione.
III — 3
- AUGMENTUM.
Augmentum extensivum qualitatum, tam
respectu objectorum quam subjectorum
datur. II — 504
Augmentum illud non est respectu quarum-
cunque qualitatum. II — 504
- AURIS.
Aurium fabrica seu structura describitur.
III — 306
- AXIOMA.
Axioma hoc: Propter quod unumquodque
tale explicatur. I — 684
Axioma illud: Addiscens artem operatur ac-
tionem artis sine arte explicatur. I — 187
- Axioma illud: Quando aliquid alicui per se
convenit, oppositum ejus nec per accidens
ei potest convenire, quomodo intelligi-
tur. I — 287
Axioma illud: Omne quod movetur ab alio
movetur explicatur. II — 614
Axioma illud: Currit in omni genere motus
caetera de augmentatione vid. in G.
- B**
- BONITAS.
Bonitas apprehensa quomodo moveat ratione
bonitatis realis. II — 215
- BONUS.
Bonum ut finis non debet habere solam boni-
tatem transcendentem, sed etiam boni-
tatem sub conceptu convenientis, et ordi-
nati ad alterum. II — 244
- BRUTUM.
Bruta habent iudicium. I — 601
Bruta utuntur signis tam naturalibus, quam
ex consuetudine. I — 597
Bruta cur non agant propter finem. II — 277
- C**
- CADAVER.
Cadavera omnia an sint ejusdem speciei.
III — 200
- CALOR.
Calorem esse formam actu informantem et
in potentia operantem, quomodo intelli-
gitur. II — 226
Calor est proportionata virtus ut immediate
agat alium calorem virtute propria. II — 229

- Calor in juvene quare fortior. III — 19
Calor de novo adveniens non est tam fortis,
quam insitus, et ingenuus. III — 19
- CASUS.
Casus et fortuna pertinent ad causas per acci-
dens. II — 433
- CAUSA.
Causa cognitionis quadruplex: efficiens vide-
licet, objectiva, formalis et instrumen-
talis. I — 3
Causa naturalis univoca communicat suam
totam perfectionem effectui, non autem
aequivoca. I — 685
Quid intelligatur nomine causae proximae,
et remotae in materia de demonstra-
tione. I — 694
Causae in communi investigatur definitio et
exponitur. II — 473
Causa in quo distinguatur a principio et ele-
mento. II — 31
Causa ut sic entitativa est analogica ad ista
quatuor genera, secus si sumatur secundum
causam. II — 177
Causarum genera quatuor sunt. II — 476
Causa et causatum requirunt distinctionem,
et prioritatem aliquam naturae. II — 179
Causae efficientis diversae definitiones assi-
gnantur. II — 220
Causa efficiens supponit causam finalem.
II — 224
Causa efficiens quare non ponatur principium
generationis substantialis. II — 43
Causa efficiens per se aut est perfectior, aut
aequalis cum effectu. II — 180
Causa materialis definitur. II — 197
Causalitas materiae quae sit. II — 200
Causa materialis et formalis debent esse muta-
tae ut causent tanquam conjunctae. II — 220
Causa materialis et formalis non possunt esse
primum principium mutationis. II — 220
Causa materialis et formalis supponunt cau-
sam unientem et immutantem. II — 220
Causa finalis quomodo nobilior, et quomodo
ignobilior suo finalizato. II — 181
Causa per accidens quid sit. II — 433
Causa per accidens reducitur ad causam per
se. II — 434
Causa per accidens in quantum deest ipsi pro-
pria forma contingit dupliciter. II — 432
Causae secundae indigent concursu simulta-
neo. II — 413
Causa secunda non potest operari absque su-
bordinatione ad primam. II — 415
Causas sibi invicem esse causas verificatur
etiam inter materiam et formam. II — 485
- Causam causae esse causam causati expli-
catur. II — 486
Causae totales, una creata, altera increata
possunt producere divisive unum effec-
tum. II — 189
Causas duas totales effectivas et creatas unum
numero effectum producere est impossi-
bile. II — 490
Causas duas finales adequatas, et ultimas
respectu ejusdem effectus finalizandi repu-
gnat. II — 193
Causas efficientes totales et adequatas eum-
dem effectum producere quomodo sit pro-
habile, licet oppositum sit probabile.
II — 493
Causae totales duae si agant, debent habere
duplicem motionem. II — 195
Causas totales duas procedere unum effectum
quomodo sit intelligendum. II — 195
Causa creata dicit respectum transcenden-
talem ad effectum. II — 182
Causa secunda non est primi, licet sit primi
generis. II — 224
Causa in actu primo continet ordinem origi-
nis non aliquem motum, seu fluxum per
modum ultimae actualitatis. II — 237
Causae creatae inter se ordinatae sunt capaces
causae et fortunae. II — 433
Causa physica magis inluit in effectum quam
moralis. II — 432
Causae secundae actio quomodo sit causata,
vel illa posterior. II — 429
Causae secundae ad primam subordinatio quid
sit. II — 412
- CAUSALITAS.
Causalitas materiae quae sit. II — 200
- CERTITUDO.
Certitudo quid sit. I — 710
Est duplex, alia causata, alia causans.
I — 710
Certitudo cognitionis sumitur ex parte medii
seu luminis, non autem ex parte termina-
tionis, sive modi ipsius objecti. I — 645
- CHARACTER.
Character habet se ut causa designativa mi-
nistri. II — 444
- CHARITAS.
Charitas addit supra amorem. II — 249

- CHRISTUS.**
Christus Dominus utrum habuerit duplicem charitatem. III — 74
- CIRCULUS.**
Circulus in demonstratione quid sit, quod duplex sit. I — 694
Circulus uniformis non tantum in demonstrativis, sed etiam in probabilibus est vitiosus. I — 692
Circulus non committitur quando demonstratio per scientiam, et scientia per demonstrationem definitur, explicatio hujus. I — 690
- COETERA.**
Coetera Vide in T.
- COELUM.**
Coelum motum simpliciter est causa principalis respectu inferiorum, licet in aliquo sensu dici possit instrumentalis. I — 686
Coelum est mobile non mobilitate substantiali, sed tantum accidentaliter. II — 9
Coelum quomodo causa viventium. II — 483
Coelum quomodo moveatur. II — 300
Coeli partibus quomodo conveniat habere determinatum ubi. II — 303
- COGITATIVUS.**
Cognitativa in homine non distinguitur ab estimativa. III — 414
- COGNITIO.**
Cognitio aperta et enigmatica non differunt essentialiter, si secundum se praecise spectent, sed tantum quatenus innuntur diversis mediis. I — 636
Cognitio reflexa quae praecise ens rationis denominatur cognitum ut quod non per se primo format ens rationis. I — 237
Cognitio eadem et simplex versatur circa diversa objecta simul. I — 601
Cognitio alia confusa, alia distincta. II — 47
- Cognitione actuali confusa cognoscitur primo ens. II — 24
Cognitio nostra aut est in sensu, aut in intellectu, quid utraque, et quae prior. II — 47
Cognitio objecti causat amorem. II — 254
Cognitio eorum quae infra nos sunt est perfectior amore eorum, respectu autem rerum quae supra nos sunt praestantior est amor cognitione. III — 347
- COGNOSCITIVUS.**
Cognoscitiva potentia patitur ab objecto per se et in genere cognoscitivo, et non tantum per accidens et in genere entitativo. III — 266
Est tamen activa respectu ipsius cognitionis. III — 269
- COGNOSCO.**
Cognoscentia secundum D. Thomam in hoc differunt a non cognoscentibus, quod haec non habeant nisi formam propriam, illa vero nata sint habere etiam formam alterius. III — 267
- COLOR.**
Colores aeris varii unde causentur. III — 338
Coloris duplex definitio assignatur. III — 357
Color unde et quomodo causetur. III — 339
Color an ex se sit visibilis independenter a luce. III — 366
- COMMUNIS.**
Commune non est idem quod universale. I — 289
Ad hoc ut aliquid dicatur commune quomodo requirit multa. I — 289
- COMPOSITIO.**
Compositio ex genere et differentia in substantia creata recte tollit infinitatem. II — 284
- COMPOSITIVUS.**
Compositum ex accidente, et subjecto non predicatur de subjecto, sed solum ipsum accidens intrinsecum. I — 300

- Compositum ex subjecto, et accidente non ponitur in praedicatione. I — 301
Compositum quod accipit speciem suam ab aliquo uno, sive illud unum sit forma, sive compositio, sive ordo est unum simpliciter. I — 478
Compositum tantum unicum esse existentiae habet. II — 50
Compositum quomodo habeat esse propter formam. II — 90
Compositum non distinguitur realiter a suis partibus simul sumptis et unitis. II — 92
Compositum quod a Thomistis ponitur subjectum accidentium non dicit naturam, sed suppositum. III — 38
Composito corrupto qualiter maneat eodem dimensiones. II — 344
- CONCEPTUS.**
Conceptus mentis sunt signa formalia. I — 568
Conceptus informales sunt qualitates objecti significantes. I — 568
Conceptus hominis est notior intellectui concipienti hominem, quam homo ipse. I — 606
Conceptus non est terminus ultimus cognitionis. I — 609
Conceptus directus et reflexus simpliciter loquendo specie differunt. I — 632
Eodem actu quo cognoscitur objectum cognoscitur etiam conceptus secundum quod est ratio cognoscendi. I — 652
Conceptus ut talis praesens est intellectui formaliter et non objective. I — 653
Conceptus tunc significat apud nos idem quando sunt circa idem objectum, et quando sunt eodem modo formati. I — 656
Conceptus alius directus, alius reflexus. I — 650
Conceptus alius ultimus, alius non ultimus. I — 654
Conceptus intellectus, vide species expressas.
- CONCLUSIO.**
Conclusio theologica illata ex praemissis quarum una est naturalis, altera vero de fide an sit certior, et notior praemissis. I — 685
Conclusio ultima syllogismi practici est operatio licet immediata sit cognitio. I — 208
- CONCRETUS.**
Concretum genus, v. g. non importat subjectum unum unitate naturae, sed unitate capacitatis illius formae. I — 324
- Concreta tam in substantiis, quam in accidentibus bene de concretis praedicantur. I — 293
- CONCURRO.**
Concurrere Deum tanquam causam materialem, vel formalem primam est impossibile. II — 417
- CONCURSUS.**
Concursus simultaneus quid sit. II — 413
Concursus simultaneus an distinguitur a concursu causae primae. II — 413
Concursus simultaneus non est partialis, scilicet alicui effectui particulari, sed influit simul in effectum causae secundae. II — 415
Concursus simultaneus identificatur cum actione creata, et quomodo. II — 416
Concursus physicus et realis utrum in causa secunda detur. II — 417
Concursus praevius quomodo intelligendus. II — 418
Concursus praevius in causis secundis ex D. Thoma enucleatur. II — 418
Concursus praevii ponendi necessitas aperitur. II — 419
- CONDENSATIO.**
Condensatio quid sit. II — 660
Condensatio non importat aliquam quantitatis diminutionem. II — 661
Condensatio ad quid terminari possit. II — 664
- CONDITIO.**
Conditio potens subjectum reddere incapax effectus primarii est potens expellere formam totaliter a subjecto. I — 542
- CONNATURALIS.**
Connaturalis modus procedendi est a notioribus nobis ad notiora natura. II — 47
- CONNOTATIVUS.**
Connotativi discrimen a concreto, et adjectivo. I — 6

- CONSUETUDO.
 Consuetudo potest sumi semel prout est causa signi, secundo prout se habet tanquam effectus nos manducens ad cognoscendam suam causam. I — 628
 Consuetudo humana si consideretur, prout procedit a causa libera, sic est effectus liber, si vero formaliter consideretur in ratione significativi sic est aliquid naturale. I — 629
- CONTINENTIA.
 Continentia triplex est, alia formalis tantum, alia virtualis tantum, alia formalis et virtualis simul. III — 240
- CONTINGENTIA.
 Contingentia causæ secundæ quomodo salvetur cum concursu prævio. II — 448
- CONTINUUS.
 Continuum utrum componatur ex solis indivisibilibus. II — 364
 Continui partes per divisionem actu solvi est impossibile. II — 367
- CONTRADICTIO.
 Contradictio verificari potest de quibusdam solum virtualiter distinctis. I — 270
- CONTRARIETAS.
 Contrarietas inter motum et quietem sumitur ex terminis oppositis. II — 352
 Contrarietas proprie dicta qualitibus primis conveniens non reperitur in formis substantialibus. III — 82
- CONTRARIUS.
 Contraria in gradibus intensis non possunt esse in eodem subjecto, licet aliqua supernaturaliter possint esse in eodem subjecto. III — 84
 Contraria quæ in gradibus intensis non possunt esse simul, explicantur. III — 87
- Contraria in gradibus remissis quantum est ex se possunt esse simul. III — 88
 Contraria remissa qualem contrarietatem habeant. III — 90
- CONVERSIO.
 Conversio propositionum quid sit. I — 39
 Conversio hujusmodi triplex est, videlicet simplex seu mutua, per accedens seu non mutua, et per contrapositionem. I — 40
 Conversionum regulæ quot admittantur. I — 40
 Earum sufficientiæ et bonitas declarantur. I — 408
- COPULA.
 Copula alia principalis, alia minus principalis admittitur. I — 49
- COR.
 Cor in generatione animalis omnium primo generatur, et quare. II — 25
- CORONA.
 Corona sive halo quid sit, et quomodo distinguatur ab iride. III — 447
- CORPUS.
 Corpus quid sit. I — 494
 Est species quantitatis. I — 494
 Corpus idem numero implicat esse in duobus locis circumscriptive. II — 308
 Corpora plura possunt esse in eodem loco per penetrationem. II — 303
 Corpus Christi esse in celo, et in Sacramento quare non implicet. II — 344
 Corporis sacramentalis præsentia qualis sit. II — 342
 Corpora omnia propendent in locum determinatum. II — 472
 Corporis nomine quid veniat intelligendum. III — 480
 Corpus organicum quid sit. III — 484
- CORRUMPO.
 Corrumpi quid sit. II — 336

- CORRUPTIBILIS.
 Corruptibile et incorruptibile different genere, quomodo intelligatur. I — 460
- CORRUPTIO.
 Corruptio est mutatio realis licet non positiva distincta a generatione. II — 536
 Corruptio in quo differat ab annihilatione neutra vitarum est proprie dicta mutatio. II — 538
 Corruptio utrum sit distincta actio a generatione. II — 539
 Corruptionem unius esse generationem alterius quomodo intelligatur. II — 563
 Corruptio licet sit eadem actio eum actione generationis, non tamen est eadem mutatio. II — 564
 Corruptio formæ quomodo sit prior generatione formæ, et generatio formæ contra prior corruptione formæ. II — 563
 Corruptio est naturalis ratione materie. II — 565
 Corruptio intenditur ab agente universali, licet non ab agente particulari corpus perfecte opacum dari negans ratione caret. II — 567
- CREATIO.
 Creatio in quo distinguatur a generatione. II — 523
 Creatio est ejusdem rationis in simplicibus totalibus et compositis totalibus. II — 535
 Creatio quomodo sit ex partibus. II — 535
 Creationis aliquid involvitur in collectione omnium actionum, quæ ad aliquid requiruntur etiam materie primæ. II — 535
- CREATURA.
 Creatura nomen quomodo accipiatur. I — 444
 Creaturarum operari sine concursu causæ primæ implicat. II — 446
 Creaturæ actio est effectus actionis Dei. II — 444
- D
 DEFINIO.
 Definiri non potest tanquam aliquid per se unum confatum ex subjecto, et accidente. I — 320
- DEFINITIO.
 Definitio est oratio naturam rei aut termini significationem exponens. I — 12
 Hujus definitionis particulæ declarantur. I — 42
 Ad bonam definitionem tres requiruntur conditiones, et quanam illæ. I — 12
 Definitio potest inveniri extra propositionem. I — 420
 Definitio non potest esse per se vera vel falsa ad solum per accidens. I — 421
 Definitio excluditur a ratione predicabilis. I — 340
 Definitio licet alias in se sit ratio formalis quæ cognoscitur, tamen aliquando potest esse ratio sub qua. I — 735
 In una, et eadem scientia licet respectu obiectorum materialiter diversorum sit diversa definitio, semper tamen est idem modus definiendi, et eadem abstractio. I — 735
- DEFINITIVUS.
 Tres conditiones requiruntur ad definitum. I — 42
 Definitum aliud remotum aliud propinquum. I — 43
 Definitum generis non est confatum ex subjecto et accidente, nec subjectum ut subditum intentioni. I — 324
 Definitum generis et concretorum accidentalium est secunda intentio. I — 322
- DEMONSTRABILIS.
 Demonstrabilis propositio quas condiciones requirat, sine quibus non poterit dici demonstrabilis. I — 686
- DEMONSTRATIO.
 Demonstratio quid sit. I — 680
 Explicatur definitio pagina citata, et quatuor sequentibus. I — 681
 Demonstratio efficit scire quomodo hoc sit intelligendum, item in quo genere causæ. I — 681
 Ad demonstrationem sufficit quod resolvatur in premissas ex aliis probatas, dummodo sint evidentes. I — 683
 Demonstratio debet esse de necessariis, et per se. I — 686
 Demonstratio debet esse de perpetuis, de universalibus debet procedere, ex propriis et non extraneis. I — 688

- Quomodo hoc ultimum etiam verum sit, in mathematicis, et in illis quae supernaturali lumine demonstrantur. I — 688
- Demonstratio propter quid non est idem, quod demonstratio a priori, nec demonstratio, quia est idem quod demonstratio a posteriori. I — 693
- Demonstrationis divisio in demonstrationem quia et propter quid est adaequata. I — 694
- Est univoca. I — 695
- Quid sit in demonstratione causa proxima, et causa remota. I — 694
- Demonstratio quia licet imperfecte participat rationem scientiae, tamen intrinsece et substantialiter, imo univoca est demonstratio. I — 695
- Quod imperfecte sit scientia amplius declaratur. I — 697
- Demonstratio quam nominant demonstrationem simpliciter, an sit media, inter demonstrationem, quia et propter quid, vel quid sit de illa sentiendum. I — 695
- Demonstratio propter quid semper virtualiter et eminenter includit demonstrationem quia. I — 696
- Demonstratio per signum pertinet ad demonstrationem, quia. I — 696
- Demonstratio reducens ad impossibile, et demonstratio negativa ad quod membrum negationis pertineant. I — 696
- Demonstratio quia, quare et quo sensu reducatur ad demonstrationem propter quid. I — 698
- Demonstratio in qua ex aliquo praedicto superior colligitur, aliquid convenire inferiori pertinet ad demonstrationem quia. I — 696
- DENOMINATIO.
- Denominatio extrinseca quando concipitur ut ens rationis, pertinet ad relationem. I — 220
- Denominatio extrinseca quantum ad applicationem ad rem denominatam non est aliquid reale. I — 220
- Denominatio extrinseca quantum ad formam nominatam datur a parte rei. I — 220
- DENS.
- Dentes juvenum utrum decreascent. III — 49
- DENSITAS.
- Densitas vel raritas quomodo conducant ad activitatem agentis. II — 624
- DENSITAS quid sit exponitur. II — 662
- Densitas ad quam speciem qualitatis pertinet. II — 663
- Densitas non est qualitas activa; sed tantum passiva. II — 667
- Densitas potest dari sine actuali compressione vel extensione locali. II — 670
- DEUS.
- Deum esse Dominum potestative aliquid reale, relative vero rationis. I — 520
- Deus est terminus communis non universalis. I — 289
- Deus cognoscit entia rationis, quae nos formamus et tamen non ipsemet facit. I — 237
- Deus non potest formare entia rationis quae formantur ex imperfecta apprehensione rei. I — 238
- Deus potest fundamentaliter proxime non formaliter aliquos respectus rationis causare. I — 239
- Deum aliquid respicere tripliciter intelligi potest. II — 280
- Deus agit propter finem qui non est a se distinctus. II — 253
- Deum eo modo quo res cognoscit ex parte cognoscentis illas posse producere non est necesse, sed prout sunt ex parte rei cognitae. II — 238
- Deus immobiliter operatur. II — 250
- Deus cognoscit infinita, ut contenta in sua essentia. II — 288
- Deus non cognoscit infinita simul in actu ex parte rei cognitae, sed ex parte cognoscentis. II — 287
- Deus potest omne possibile eo modo quo est possibile facere. II — 289
- Deus non potest infinito modo personare naturam creatam. II — 289
- DICO.
- Dicere inter et intelligere quid discriminis intercedat. II — 494
- DICTIO.
- Dictio seu expressio productiva verbi, quid sit. II — 493
- DIFFERENTIA.
- Differentia cur non componatur ex genere. I — 332

- Differentia adaequata dividitur in communem propriam et impropriissimam. I — 262
- Differentia immediate dividitur in essentialem et accidentalem. I — 366
- Differentia dicitur universalis respectu inferiorum. I — 373
- Differentia pro inferioribus tertii praedicabilis non respicit hanc vel illam differentiam, sed inferiora contenta sub specie quam constituit. I — 373
- Differentia quare semper sit perfectior suo genere. I — 372
- Differentiae diffinitio adaptatur, ita ut praedicari dicat non repugnantiam, non autem positivam affirmationem de specie. I — 369
- Differentiae variae diffinitiones. I — 368
- Differentia de specie, et aequale de individuis, ut superius quid praedicatur. I — 375
- Differentiae divisio est analogica. I — 366
- Differentiae definitio in qua dicitur esse id quod de pluribus specie praedicatur, quomodo intelligatur. I — 369
- Differentiae superiores et genericae non praedicantur formaliter, nec includuntur, tanquam praedicatum constitutivum in inferioribus. I — 375
- Differentia inter projectionem lapidis ab homine et Deo factam. II — 467
- DIFFERO.
- Differre et diversum esse quomodo distinguantur. I — 363
- DIFFICULTAS.
- Difficultas in habitibus scientificis, et virtutibus duplex assignatur, una accidentalis, alia essentialis, quamvis ad essentialem superandam requiratur distinctus specie habitus, non tamen requiritur specie distinctus ad superandam accidentalem. I — 744
- Ad directam cognitionem seu cognoscibilitatem non sufficit quod aliquid sit praesens formaliter, sed requiritur praesentia objectiva. I — 634
- DIFFUSIO.
- Diffusio qualitatis per spatium non habet terminum intrinsecum qualitatis, et quare. II — 436
- DIMANATIO.
- Dimanatio est vera et physica causalitas, non tamen distincta a generatione. II — 249
- Dimanatio respectu essentiae non est proprie actio. II — 238
- Dimanationis diversi modi assignantur. II — 238
- Dimanatio est ipsa actio agentis tangens immediate substantiam, et mediate passiones. II — 226
- Dimanatio non est distincta actio a productione substantiae. II — 226
- Dimanatio entitativa est actio proprie dicta, et habet duo principia. III — 222
- Dimanatio qua propriae passiones dimanant ab essentia an sit proprie dicta actio. III — 220
- DIRIGIBILITAS.
- Dirigibilitas operationum intellectus in quo sita sit. I — 207
- Omnis disciplina omnisque doctrina ex praesentibus fit cognitione, explicatur hoc dictum. II — 662
- Hem exacte. II — 663
- DISPOSITIO.
- Dispositiones ad formam generandam a quo corrumpantur. II — 602
- Dispositio ultima ad formam generandam nunquam est cum forma corrumpenda. II — 347
- Dispositio ultima non tantum ad ornatum, sed etiam veram preparat materiam. II — 347
- Dispositio ultima quomodo determinat agens. II — 554
- Dispositio ultima quare perfectiori modo invenitur in una parte quam in altera. III — 22
- DISTANTIA.
- Distantia inter remotum respectu Dei non datur, et quare. II — 386
- DISTINCTIO.
- Distinctio et unitas tantum est duplex, una realis, alia rationis. I — 225
- Distinctio actualis ex natura rei non datur, nec illam distinctio rationis ratiocinatae supponit. I — 227
- Distinctio rationis ratiocinatae ex parte objecti supponit distinctionem virtuales. I — 229

Distinctio rationis ratiocinantis virtutem distinctionem non supponit, requirit tamen fundamentum. I — 227

Distinctio realis dividitur in realem simpliciter, et in realem modalem seu formalem. I — 225

Distinctio rationis secta in distinctionem rationis ratiocinantis, et rationis ratiocinatae late explicatur. I — 225

DIVIDIO.

Divisus sensus et compositus quid sit. II — 429

DIVISIBILITAS.

Divisibilitas in infinitum non est passio quantitatis in sensu boni naturali, sed mathematicae sumptae. II — 447

DIVISIO.

Divisio definitur. I — 44

Hujus definitionis bonitas ostenditur. I — 426

Divisionis per se sunt quinque species. I — 44

Divisionis per accidens est multiplicari possunt infinitae divisiones, frequentiores tamen sunt tres. I — 45

Divisiones aliae per se, aliae per accidens. I — 44

Quot modis multiplicatur totum, tot etiam multiplicatur divisio. I — 44

Regulae divisionis seu loci arguendi sunt tres. I — 45

Divisio potest tradi per terminos negativos; sunt contradictoriae ita ut unum membrum dividens negative se habeat, alterum positive. I — 427

Divisio universalis in quinque praedicabilia est univoca, et generis in speciebus. I — 312

Divisionem istam, vel esse immediatam, vel non utrumque probabile est. I — 314

DRACO.

Draco volans quid sit et unde causetur. III — 442

DURATIO.

Duratio in communi quid sit. II — 322

Duratio utrum aliquid addat supra existentiam rei. II — 322

E

EBBIUS.

Ebrii solent habere species duplicatas. I — 649

Ea unde hoc proveniat. I — 649

ECHO.

Echo quid sit. III — 380

Quanam corpora reddant echo. III — 380

Echo an solum generetur ex redditione ipsius soni realis, an vero etiam possit generari ex reflexione solarum specierum audibilium. III — 382

ECNEPHIAS.

Ecnephas quid sit, et unde generetur. III — 451

EFFECTUS.

Effectum secundarium esse sine primario implicat non autem e converso. II — 62

Effectus idem numero quomodo possit produci a diversis numero actionibus. III — 410

EFFICIO.

Efficientis causalitas et ab ejusdem aliarum causalitatibus diversitas assignatur. II — 234

Efficientis causae divisiones. II — 222

Efficientis causae divisiones quaedam possunt etiam convenire fini, et aliis causis. II — 222

Cetera de causa efficiente, vide in C.

ELEMENTUM.

Elementum quid sit et quomodo distinguatur a causa et principio. II — 34

Ex quolibet elemento potest immediate generari aliud. II — 652

Ex duobus elementis potest generari unum tertium. III — 98

Elementa qualiter virtualiter in mixto manere dicantur. III — 75

Elementum quotuplex et quid sit. III — 75

Elementa proprie dicta quot sint. III — 75

ENTHYMEMA.

Enthymema an prout tale generet scientiam. I — 684

Enthymema et exemplum reducuntur ad syllogismum et inductionem. I — 45

Enthymema et exemplum quid sit. I — 45

ENUNTIATIO.

Enuntiatio quid sit. I — 46

Est multiplex. I — 48

Enuntiationis ut abstrahit a categorica, et hypothetica formalissima ratio in quo consistat. I — 429

Divisio ejusdem in affirmativam et negativam est essentialis. I — 437

Divisio vero illius penes quantitatem in universalem particularem, etc. est accidentalis. I — 437

Conceptus quo enuntiatio formatur est actus actus, et conceptus non solum unitate ordinis, sed etiam unitate qualitatis formati tamen ex simplicibus pluribus praesuppositis. I — 429

EVA.

Evam ex costa Adami factam esse quomodo intelligatur. II — 674

EVIDENTIA.

Evidentia quid sit. I — 710

Triplex modus evidentiae sive visionis. I — 710

Actus evidens et obscurus sive sit opinionis, sive fidei, sive sit evidentia intuitiva, sive abstractiva non compatiuntur se in eodem subiecto simul. I — 715

Evidentia et invidentia, certitudo et incertitudo circa eandem veritatem habent intrinsecam repugnantiam. I — 717

Quomodo hoc etiam sit verum, quando fiunt per diversa media. I — 717

EXHALATIO.

Exhalatio quae est materia impressionum meteorologicarum quid sit. III — 429

Exhalatio quousque ascendat a quo, et ex quo fiat. III — 429

Elementis quanam ex primis qualitatibus sint attributenda. III — 92

Elementorum numerus ex motu simplicium corporum quomodo intelligatur. III — 80

Elementa utrum possint habere qualitates oppositas. III — 94

Elementa symbola et dissymbola quanam dicantur. III — 95

Elementa symbola facilius quam dissymbola transmutantur. III — 96

Elementa quomodo sint naturaliter corruptibilia. III — 413

ENS.

Ens est praedicatum non quidditativum sed transcendens. I — 317

Ens per accidens dividitur multipliciter. I — 303

Ens rationis communissime sumptum adequate dividitur in negationem et relationem. I — 219

Ens rationis est quod tantum habet esse objective in intellectu, et quid sit hoc cognosci. I — 216

Ens rationis non consistit in denominatione extrinseca cogniti. I — 217

Ens rationis consistit in cognosci quasi consequentive. I — 240

Ens commune ad decem praedicamenta non est univocum. I — 428

Entis in communi qualis conceptus. I — 424

Entis conceptus non abstrahit a modis contrahentibus et causantibus diversitatem. I — 433

Entis analogia ad decem praedicamenta est proportionalitatis propriae formaliter, licet virtualiter analogiam attributionis includat. I — 436

Enti reali et rationis in ratione objecti potest esse aliquid commune univocum. I — 375

Ex pluribus entibus in actu non fieri unum per se explicatur. I — 482

Ens quaecumque est a Deo participatum. II — 413

Entis per accidens in quantum tale nulla datur causa. II — 436

Ens mobile, aut naturale quid sit. II — 5

Ens mobile prout mobile non identificatur cum substantia mobili. II — 3

Ens mobile prout objectum Physicæ abstrahit a substantialiter, vel accidentaliter esse principium mobilitatis. II — 9

Ens mobilitate accidentali, et substantiali mobile quomodo sit univocum. II — 40

Ens licet habeat rationem simplicissimam, quomodo sit confusum aliquid et commune. II — 23

- EXISTENTIA.**
 Ob quam causam. I — 708
 Fidei creatæ definitio. I — 710
 Fides humana et opinio differunt essentialiter. I — 713
 Fides non petit formaliter res probabiles, sed presuppositive et antecedenter. I — 714
 Fides convenit cum opinione in ratione incerti, tanquam ratione generica non differentiali. I — 714
 Fides et opinio utrum cum scientia intrinsece repugnet, adeoque cum illa non sint compatibilia in eodem subjecto. I — 715
 Et specialiter resolvitur de actibus inter se comparatis, item comparando actum habitum. I — 715
 Fides in via, et visio patriæ differunt, non tantum penes intuitivum et abstractivum, sed etiam penes diversa media. I — 637
 Fides quomodo maneat in Philosopho christiano respectu propositionum ab ipso selectarum. I — 722
- EXTENSIO.**
 Extensio in ordine ad locum quomodo sit passio quantitatis. III — 667
- F**
- FIGMENTUM.**
 Figmenta pura sunt negatio. I — 221
- FIGURA.**
 Figura est modus ex terminatione quantitatis resultans. II — 283
- FINIS.**
 Finis non est pure principium, sed etiam terminus. II — 220
 Finis non est principium mutationis sub formalitate mutationis et ut executæ. II — 220
 Finis causalitas assignatur. II — 246
 Finis divisiones declarantur. II — 242
 Finis non nisi sub ratione boni finalizat. II — 242
 Finis officium assignatur. II — 244
 Finis est causa movens modo immobili non se movens, sed alia immutans. II — 230
 Finis causalitas quali realitate sit realis. II — 251
 Finis causat mediante cognitione ut proponente et movente voluntatem. II — 252
 Finis causalitas est metaphorice actio. II — 252
 Finis causalitas non est ipsa causalitas efficientis formaliter sed identice. II — 252
 Finis causalitas communicat voluntati pondus et inclinationem. II — 253
 Finis attrahit voluntatem ut velit. II — 253
 Finis habet pro effectu finalizato ipsum actum intentionis erga finem, et etiam ipsum simplicem amorem finis in quantum est actus elicitus a voluntate. II — 255
- FALSI TAS.**
 Falsitas non consistit in indivisibili, et tamen veritas consistit. I — 684
- FAX.**
 Fax quid sit et unde causetur. III — 442
- FERRUM.**
 Ferrum candens quare stuppam accendat. II — 631
- FIDES.**
 Fides circa res contingentes non versatur contingenter, sed infallibiliter. I — 708

- Finis finalizat non prout in intentione formalis sed radicali. II — 235
 Finis non est causa sui secundum idem, sed secundum diversa. II — 235
 Finis motio etsi intentionalis sit, vere tamen in re existit et vere causat amorem. II — 231
 Finis amor primus est a Deo ut movente efficienter. II — 257
 Finis est id quod tendit impetus agentis. II — 236
- FORMA.**
 Fontium et fluminum origo, et principium quodnam sit. III — 464
 Fontium et fluminum causa materialis assignatur. III — 464
 Fontium et fluminum causa efficiens quæ sit. III — 467
 Fontium in altis montibus scaturientium quæ sit causa efficiens. III — 467
 Fontium et fluminum indefectibilis motus causa quæ sit. III — 467
 Fontes et flumina quæ ex mari oriuntur quomodo saporem maris amittent. III — 468
 Fontium et fluminum extraordinarii quidem effectus unde causentur, et cetera vide in M.
- FORMA.**
 Formæ substantiali nihil est contrarium. II — 36
 Forma substantialis est distincta a materia prima. II — 72
 Forma substantialis non latitat a materia. II — 72
 Forma substantialis quomodo contingatur in potentia materiæ. II — 73
 Formæ substantiales habent contrarietatem impossibilitatis. II — 36
 Formæ substantiales quomodo se invicem expellant. II — 37
 Forma substantialis corrumpenda quare non sit principium generationis. II — 44
 Forma corrupta qualiter opponatur formæ genitæ. II — 37
 Forma corrupta non potest esse principium per se et formaliter rei naturalis, etiam quoad generationem. II — 37
 Forma accidentalis non potest esse primum principium operandi. II — 223
 Forma accidentalis non est prima ratio, et principium essendi. II — 223
 Forma in quantum actus non est principium operans. II — 226
 Forma in quantum forma est actus non ordinatus ad alium actum. II — 226
- Forma est natura. II — 453
 Formæ causalitas quæ sit. II — 206
 Formæ causalitas non distinguitur ab actu primo superaddendo aliquid intrinsecum. II — 207
 Formæ causalitas est communicatio ipsius formæ. II — 208
 Forma quomodo per unionem dependeat a materia. II — 208
 Formæ effectus proprius et immediatus est forma ut communicata. II — 209
 Forma secundum se est communicabilis in actu primo. II — 209
 Formæ conditiones ad causandum exponuntur. II — 209
 Formæ effectus. II — 212
 Formæ substantialis definitiones exarantur. II — 74
 Forma substantialis est principium quo generationis substantialis. III — 222
 Forma substantialis est actus ultimus generationis. II — 226
 Forma substantialis requiritur ad operandum tangens radicale principium. II — 222
 Forma manente passione istius non manere non est cur asservamus. III — 513
 Formæ speciei diversæ possunt communicari in eadem materia. II — 313
 Formæ diversæ in diversis compositis secundum potentialitatem eadem materia adjuvantur. I — 515
 Forma eadem manens sine additione novæ entitatis potest perfectius communicari subiecto. II — 603
 Formæeductio quoad novam explicationem potest dari absque productione. II — 607
 Forma ut intensa habet effectus quod non intensa non habet et qualiter. II — 608
 Forma quomodo concurret ad inhesionem accidentium. III — 41
 Formæ substantiales multiplicentur juxta plura prædicata quidditative. III — 494
 Forma humana, licet entitative sit spiritualis, eminenter tamen est corporea. III — 200
 Forma non comparatur ad materiam. III — 222
 Formæ substantiales plures esse in eodem composito est impossibile. III — 495
 Forma superior continet gradus inferiores formaliter eminenter. III — 210
- FULGUR.**
 Fulgur et tonitrua unde causentur, et quomodo fiant. III — 438
 Fulgur quid sit. III — 439
- FULMEN.**
 Fulmen distinguitur a fulgure, et tonitru. III — 440

Fulmen quid sit, a quo et unde generetur. III — 440
 Fulmen utrum possit esse aliquando lapsus. III — 440
 Fulmina varia reperiuntur. III — 444
 Fulminum effectus sunt varii et miserabiles. III — 444

FUTURUS.

Futura conditionata quomodo Deus cognoscatur. I — 646
 Non potest dari species representans futurum in se, si ly *in se* dicat coexistentiam presentiam, bene tamen prout ly *in se* dicit quidditatem rei futuram. I — 645
 Si a Deo produceretur species futuri, v. g. antichristi eadem cum illa, quam antichristus presens amittet, illa species esset tantum eadem, quantum ad entitatem, non tamen quantum ad exercitium representandi. I — 645
 Futura non cognoscuntur intuitive, nisi prout sunt in eternitate, et sic Deus illa intuetur. I — 646

G

GENERATIO.

Generatio est distincta actio ab alteratione. II — 233
 Generatio, et alteratio qualiter non procedant ex diversis principiis. II — 233
 Generationis variae acceptiones explicantur. II — 233
 Generationis definitiones explicantur. II — 233
 Generatio creata ex causa materiali facta est essentialiter mutatio. II — 507
 Generationis viventium definitio explicatur. II — 509
 Generationem substantialem dari probatur contra antiquos. II — 511
 Generationis substantialis actio quid producat. II — 513
 Generationem esse actionem distinctam ab alteratione procedenti probatur. II — 516
 Generationis substantialis formalitates, et respectus exponuntur. II — 520
 Generationis terminus multiplex est. II — 521
 Generationis terminus adequatus, et totalis assignatur. II — 521

Generationis terminus formalis quid sit. II — 521
 Generatio non necessario de novo terminum suum formalem producit, licet totalem necessario producat. II — 523
 Generationis substantialis subiectum quodnam sit. II — 529
 Generatio quomodo differat a creatione. II — 532
 Generatio petit resolutionem omnis formae usque ad materiam primam. II — 538

GENERATIVUS.

Generativa potentia realiter distinguitur ab aliis potentiis vegetativis. III — 261
 Quis sit ejus effectus et terminus principalis. III — 262
 Item quae potentiae ei deserviant. III — 264
 Generativam virtutem masculini et feminini non differre specie probabile est. III — 263

GENERO.

Generans hominem quid circa genitum operetur. II — 518
 Generatio a genito distante virtus ejus in instanti generationis ubi sit. II — 517
 Generare an, et in quo sensu sit opus naturalissimum viventibus saltem perfectis. III — 249

GENTUS.

Genitum non habet eadem accidentia quae corrupta. II — 543
 Genitum a quo effective procedat in instanti generationis. II — 549

GENUS.

Genus logicum est quod praedicatur de pluribus specie differentibus in quid. I — 315
 Haec generis definitio est descriptiva. I — 316
 Genus et universale debent significare suum significatum, non cum praecisione formali sed totali. I — 287
 Genus non sumitur a materia, quatenus est pars physica distincta a forma. I — 269
 Genus sumi a materia, et differentiam a forma quomodo intelligendum sit. I — 329
 Genus et forma unde sumantur in Angelis et rebus non compositis ex materia et forma. I — 390

Genus non sumitur in accidentibus a materia. I — 330
 Genus praedicatur de pluribus numero differentibus mediate. I — 319
 Genus praedicatur de individuis genericis mediate, sive sint contenta in eadem specie infima sive in diversis. I — 319
 Genus supremum praedicatur de pluribus genere differentibus, et quomodo. I — 319
 Genus secundum diversam acceptionem, et dicitur totum potentiale, et pars potentialis. I — 328
 Genus ut totum potentiale quomodo sumatur. I — 328
 Radix incapacitatis generis et differentiae in aliquo explicatur. I — 334
 Genus ad duas species esse et non multiplicari in illis repugnat. II — 264

GLACIES.

Glacies quid sit et unde causetur, et ex quo. III — 456

GRADUS.

Gradus metaphysici nihil aliud sunt, quam praedicata superiora, et inferiora, quae de aliquo praedicantur. I — 206
 Gradus metaphysici ex natura rei actu extra intellectum non distinguuntur, sed tantum virtualiter. I — 207
 Gradus genericus, et specificus fundatur in eadem forma. II — 264

GRANDO.

Grando quid sit et unde causetur. III — 454

GRAVIS.

Gravium et levium motus unde oriatur. III — 382
 Gravia quomodo verificent illud principium: Omne quod movetur ab alio movetur. II — 382
 Gravium et levium motus principium per accidens est removens prohibens. II — 389
 Gravium motus principium per se est generans mediante forma ut principio intrinseco. II — 388
 Gravium et levium motor quomodo sit generans. II — 394

GRAVITAS.

Gravitas est principium quo movetur grave. II — 389

GUSTATIVUS.

Gustativa potentiae subiectum assignatur. III — 320
 Gustativa potentia non habet medium extrinsecum, sed tantum intrinsecum, et quodnam illud sit. III — 322

GUSTUS.

Gustus et sensus distinctus a tactu quod quidam moti auctoritatibus Aristotelis negarunt. III — 319

H

HABITUS.

Habitus predicamentalis definitur. I — 535
 An sit unus et idem habitus respectu quorumcumque principiorum. I — 700
 Habitus principiorum non est idem quod potentia intellectiva. I — 700
 An sit unus habitus respectu omnium principiorum. I — 700
 An prima et secunda demonstratio deperdita destruat habitus. I — 743
 Quando primo generatur habitus per generationem aliqua re, tunc ibi est facilitas essentialis, et formati ad omnia objecta: per secundam vero, et tertiam, et reliquas demonstrationes tollitur difficultas accidentalitatis ex parte subiecti, non autem generatur nova facilitas essentialis. I — 740
 Quomodo secunda vel tertia demonstratio habeat novum effectum. I — 740
 Habitus certum secundum imperfectum, et secundarium actum elicere actum probabilem non est inconveniens. I — 214
 Habitus invidens quot et qui. II — 709
 Singularum definitio. II — 709
 Quomodo inter se differant. I — 710
 Habitus evidens et invidens quomodo inter se repugnent respectu ejusdem objecti. I — 717

- Quomodo ejusmodi actus pugnet cum actu opposito. I — 718
 Hoc tamen non obstante mansit habitus fidei in D. Paulo cum actu visionis. I — 723
 Ratio hujus. I — 723
 Unitas numerica habitus sumitur ex unitate subjecti, unitas autem numerica actus non tantum sumitur ex unitate subjecti, sed etiam aliunde adhuc. I — 740
 Habitus scientiæ præexistens quando extenditur ad plures conclusiones augetur per additionem extrinsecam non intrinsecam. I — 742
- I**
- IDEA.
- Idea quid sit, ad quod genus causæ referatur, an subjective, an vero objective sit in intellectu. II — 213
 Idea quomodo distinguatur a conceptu formali. II — 216
 Idea quomodo sit causa realis. II — 216
 Idea ad diversa genera causarum reducitur. II — 218
 Idea causalitas extrinseca in quo consistat. II — 219
- IDEALIS.
- Ideales respectus sunt æterni fundamentaliter proxime non formaliter. I — 242
- IDENTIFICATIO.
- Identificatio unius cum alio est duplex, una adequata, altera inadequata. I — 270
 Quæcumque sunt idem uni tertio sunt idem inter se, quomodo intelligatur. I — 249
 Quid requiratur ad rationem imaginis. I — 624
- IGNIS.
- Ignis si daretur maximus an stuppan combureret. II — 439
 Ignis potest crescere in infinitum. II — 439
 Ignis quomodo prius agat in partem propinquam quam remotam. II — 444
 Ignis resistentiæ quare possit debilitari, cum resistentia lapidis non possit debilitari. II — 636
- Ignis licet recipiat in se frigus non tamen nominetur frigidus. II — 644
 Ignis non proprie nutritur. III — 79
 Ignis reperitur in suo loco naturali supra aerem prope lunam. III — 79
 Ignis supra aerem non lucet nec indiget paulo quo nutriatur. III — 79
 Ignes qui dicuntur capre saliantes quid sint et unde causentur. III — 442
 Ignes in infima regione aeris unde causentur. III — 443
- ILLUMINATIO.
- Illuminatio alia dicitur formalis, alia objectiva. III — 432
- IMAGINATIVUS.
- Imaginativa tantum materialiter facit entia et quomodo. I — 232
 Imaginativa non solum est retentiva specierum, sed etiam est proprie cognoscitiva. III — 423
 Cognitio ejus an specie differat a cognitione sensus communis et assimilative. III — 424
 Imaginativa in somno operatur et quomodo hoc contingat. III — 423
- IMAGO.
- Imago ut imago solum representat suam ideam: si autem accommodetur ad aliud representandum ex usu hominum, tum vel pertinet ad signum ad placium, vel naturale pro diversitate accommodationis. I — 630
 Imago quæ videtur in speculo non generatur præcisè ex speciebus intentionalibus objecti, sed ex refractione lucis tanquam principio, et ex refractione specierum tanquam ex modificante. III — 336
- IMMATERIALITAS.
- Immaterialitas objecti constituit intelligibilitatem ejus, et eandem vel diversam ipsius rationem, non quomodocumque spectata, sed prout talis immaterialitas applicatur intellectui. I — 732
- IMPERFECTIO.
- Imperfectio fundatur in potentialitate et materialitate. III — 448

- IMPERFECTUS.
- Imperfectum prius attingitur a generatione considerata dispositivo et in fieri, si tamen eadem generatio consideretur perfecte consummative, tunc fit e converso. III — 224
- IMPULSUS.
- Impulsus desinit per corruptionem a contrariis. III — 400
 In omni alterationis, et in motu locali qui fit per impulsum semper reperitur aliquis contactus inter movens et passum. II — 384
- INCERTITUDO.
- Incertitudo in evidentiâ quid sit. I — 714
- INCOEPTIO.
- Inceptionis et definitionis regule in instantaneis. II — 374
- INDIVIDUALIS.
- Individualis unitas quomodo conveniat naturæ. III — 53
- INDIVIDUATIO.
- Individuationis principium quomodo in rebus compositis, et quomodo in rebus separatis et materia sumatur. I — 334
 Individuatio, et univoce, et analogice sumitur. I — 333
 Individuatio licet sumatur a materia signata non tamen excludit formam. I — 269
 Individuatio quotuplex et quid sit. III — 48
 Individuationem substantiæ materialis variæ volunt fieri diversi auctores, eorumque sententiæ referuntur. III — 50
 Individuationis principium non potest esse natura specifica. III — 54
 Individuatio quomodo spectet ad gradum metaphysicum. III — 53
 Individuatio quomodo fiat ab accidentibus. III — 55
 Individuationis principium quare non sit forma. III — 56
 Individuationis principium non potest esse hæcitas ab extrinseco adveniens. III — 56
 Individuationis principium est materia signata quantitate, et quid sit materia signata quantitate exponitur. III — 60
- INDIVIDUUS.
- Individua generica non immediate simpliciter subjunguntur generi, quia ut sic non sunt singularizata. I — 339
 Individui secundo intentionaliter sumpti definitio. I — 335
 Individui vagi prædicatio reducitur ad prædicationem speciei propter modum prædicandi. I — 360
 Individuum vagum excluditur a ratione universalis. I — 309
 Individuum cur triplici definitione a Porphyrio definitum. I — 353
 Individuum vagum est commune sicut persona. I — 357
 Individuum vagum non continetur sub quinque prædicabilibus quia est analogum. I — 369
 Quid sit proprium intellectui divino, quid angelico, quid humano. I — 650
- INDIVISIBILIS.
- Indivisibilia in continuo utrum dentur actu. II — 358
 Indivisibilia non subsistunt sed recipiuntur in substantia. II — 364
 Indivisibilia in continuo utrum sint entia positiva distincta realiter a partibus. II — 356
 Indivisibilia plura non requirunt distinctum locum. II — 366
 Indivisibilia successiva incipiunt per primum esse, et desinunt per ultimum esse. II — 376
 Indivisible additum alteri facit majus, non formaliter sed inchoative. III — 433
- INDUCTIO.
- Inductio quid sit. I — 47
 Inductio ex vi propriæ inductionis non est formaliter consequentia. I — 472
- INFINITAS.
- Infinitas in duratione non arguit infinitatem in esse. II — 279